



Special Article

## บทความพิเศษ

๕ เสด็จ ณ แดนสรวง ราษฎร์ก็กำสรวล หวนไห้

Passing of the great king Bhumibol Adulyadej

สิริพร ทิวะสิงห์, บรรณาธิการ

Siriporn Tiwasing, editor



เมื่อวันพฤหัสบดีที่ 13 ตุลาคม พุทธศักราช 2559 สำนักพระราชวังได้เผยแพร่ประกาศพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร รัชกาลที่ 9 เสด็จสวรรคต นำมาซึ่งความอาลัยอย่างที่สุดของพสกนิกรชาวไทยและสำนักในพระมหากษัตริย์คุณอย่างหาที่สุดไม่ได้

ภาพของประชาชนชาวไทยที่รำไห้แสดงออกถึงความอาลัยอย่างหาที่สุดมิได้ นั้น ถูกนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ มากพอกับการนำเสนอสารคดีพระราชกรณียกิจของพระองค์ที่ครองราชย์มายาวนานถึง 70 ปี ตลอดจนการนำเสนอพระอัจฉริยภาพในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการใช้เทคโนโลยี ผู้สร้างทฤษฎีต่างๆ ให้ประชาชนนำมาประยุกต์ใช้กับชีวิตประจำวันหรือการแก้ไขปัญหาของสังคมที่เกิดขึ้น ตลอดจนความเป็นอัครศิลปิน ทั้งนี้เพื่อให้ประชาชนชาวไทยได้รำลึกถึงพระมหากษัตริย์คุณของพระองค์ที่ยิ่งใหญ่มหาศาล สมดังที่คนไทยหลายคนกล่าวว่า “ขอเป็นข้าราชการทุกชาติไป”



องค์กร หน่วยงานราชการต่างๆ จัดทำกิจกรรมเพื่อเป็นการถวายเป็นการถวายซึ่งความอาลัยแต่รัชกาลที่ 9 อย่างยิ่งใหญ่ สมพระเกียรติแห่งความเป็น “มหाराช” ดังที่พระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มหิตลาธิเบศรรามาธิบดี จักรีนฤพดินทร สยามินทราธิราช บรมนาถบพิตร ได้รับการถวายพระราชสมัญญาในปี พ.ศ. 2530 ว่า “พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชมหาราช” หรือมีชื่ออนุโลมตามธรรมเนียมว่า “พระภูมิพลมหาราช” มหาวิทยาลัยขอนแก่นเองได้จัดกิจกรรมมากมาย เพื่อให้บุคลากรและนักศึกษา ตลอดจนประชาชน

ในชุมชนใกล้เคียงได้แสดงออกถึงความอาลัยและแสดงถึงการน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น เช่น การจัดกิจกรรมเสด็จฟ้า สถิตไทย ที่ทางมหาวิทยาลัยและคณะศิลปกรรมศาสตร์ ได้แจกเฟรมภาพให้ผู้สนใจนำไปวาดภาพในหลวงที่อยู่ในความทรงจำของแต่ละคน จำนวน 10,089 ภาพ เพื่อแสดงความอาลัยถวายแด่พระองค์ เพื่อนำมาประกอบเป็นเจดีย์ 9 ชั้น 9 เหลี่ยม เป็นเจดีย์ที่เป็นสัญลักษณ์ของการน้อมใจส่งเสด็จพระองค์สู่ฟ้า นอกจากนั้น ยังมีการวาดภาพพระสาทิสลักษณ์จำนวน 9 ภาพ การจัดแสดงผลการศิลปะเกี่ยวกับพระองค์ จำนวน 89 ชิ้นงาน และการจัดแสดงโคมไฟที่เป็นสื่อของการนำทางและให้แสงสว่าง ดังที่พระองค์ได้นำแสงสว่างมาสู่ชีวิตของพสกนิกรทุกหมู่เหล่าให้มีความเป็นอยู่ที่ดีในทุกๆ ด้าน การวาดผ้าผะเหวด โดยใช้รูปแบบอุปแต้มของอีสานเพื่อนำเสนอพระราชกรณียกิจที่ยิ่งใหญ่ที่ได้ทรงปฏิบัติมา 70 ปี แห่งการครองราชย์ นับเป็นกษัตริย์ที่ครองราชย์ยาวนานที่สุดในโลก กิจกรรมรวมถึงการจัดแสดงเพลงพระราชนิพนธ์ของพระองค์ด้วย นอกจากการให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงออกถึงความอาลัยดังกล่าวแล้ว กิจกรรมดังกล่าวยังเป็นการเทิดพระเกียรติของพระองค์ท่านในพระอัจฉริยภาพแห่งความเป็นอัครศิลปิน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านจิตรกรรม หรือดนตรี (Wongpongkham, 2016)



พระราชกรณียกิจเกี่ยวกับวงการห้องสมุดนั้น ในวันที่ 25 พฤศจิกายน ปี พ.ศ. 2514 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้ทรงพระราชทานพระบรมราโชวาทแก่คณะสมาชิกห้องสมุดทั่วประเทศ ในโอกาสที่เข้าเฝ้าทูลละอองธุลีพระบาท ความว่า

“หนังสือเป็นอมลین

หนังสือเป็นการสะสมความรู้และทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์ได้สร้างมา ทำมา คิดมา แต่โบราณกาลจนทุกวันนี้

หนังสือจึงเป็นสิ่งสำคัญเป็นคล้ายๆ ธนาคารความรู้ และเป็นอมลین

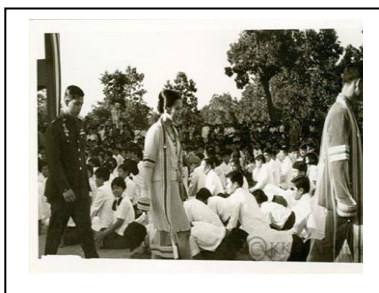
เป็นสิ่งที่จะทำให้มนุษย์ก้าวหน้าได้โดยแท้”



จากพระบรมราโชวาทดังกล่าว แม้ว่าพระองค์ท่านจะพระราชทานมาเป็นเวลาเกือบ 45 ปีแล้ว แต่การอ่านหนังสือนั้นได้อยู่คู่กับสังคมไทยมาอย่างยาวนาน และทำให้ห้องสมุดยังมีความสำคัญในฐานะเป็นแหล่งให้บริการหนังสือ วันนี้หนังสือยังเป็นสิ่งสำคัญที่รวบรวมองค์ความรู้จากสรรพวิชาสาขาต่างๆ อาจจะมีอยู่ในรูปของสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์

ในเรื่องของการอ่านและการเรียนรู้นี้ หากเดินตามรอยพ่อหลวง คนไทยวันนี้ต้องให้ความสำคัญกับการอ่าน สร้างนิสัยในการรักการอ่านให้เกิดขึ้นแก่ตน ปลุกฝังให้เยาวชนไทยรักการอ่าน มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต นำไปสู่การคิดแบบวิจารณ์ญาณ เป็นรากฐานของพลเมืองที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (ปี 2560-2564) ที่ว่า "...คนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา มุ่งสร้างคุณภาพชีวิตและสุขภาวะที่ดีสำหรับคนไทย พัฒนาคนให้มีความเป็นคนที่สมบูรณ์มีวินัย ใฝ่รู้ มีความรู้ มีทักษะ มีความคิดสร้างสรรค์ มีทัศนคติที่รับผิดชอบต่อสังคม มีจริยธรรมและคุณธรรม..." (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2559)

การปลุกฝังพฤติกรรมเชิงบวกในเยาวชนนี้ ไม่ใช่หน้าที่ของหน่วยงานหรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นบทบาทของทุกคน ทุกองค์กร ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว โรงเรียน พ่อแม่ ครูอาจารย์ และแม้แต่ห้องสมุดเองที่เป็นแหล่งบริการสารสนเทศ ที่จะต้องจัดบริการและทรัพยากรสารสนเทศที่มีคุณภาพ ทันสมัย ตรงกับความ ต้องการ และน่าสนใจ ให้ผู้อ่านได้เลือกอ่าน เปรียบเสมือนทุนความรู้ที่ให้อ่านเลือกสะสมความรู้ที่มีประโยชน์ แลกเช่นการหยอดกระปุกออมสิน จากพระบรมราโชวาทดังกล่าว ทำให้ห้องสมุดเห็นบทบาทและความสำคัญ ของตนเองว่ามีความสำคัญในสังคมประการใด ซึ่งจะเป็นกำลังใจสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่บรรณารักษ์ ผู้บริการสารสนเทศที่จะมุ่งมั่นสนับสนุนให้ประชาชนมีการอมสารสนเทศ จากทรัพยากรที่มีอยู่ให้เป็นประโยชน์ ต่อการประยุกต์ในชีวิตประจำวันต่อไป



ในหลวงกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น

พระมหากรุณาธิคุณของรัชกาลที่ 9 ที่ทรงมีต่อมหาวิทยาลัยขอนแก่นนั้น หากที่สุดมิได้ ได้ทรงก่อตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่น เสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดและพระราชทานปริญญาบัตรแก่ผู้สำเร็จการศึกษาด้วยพระองค์เอง พร้อมทั้งโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้นักศึกษาปัจจุบันในแต่ละปีเข้าเฝ้าฯ ทรงมีกระแสพระราชดำรัสกับนักศึกษารุ่นแล้วรุ่นเล่าให้ประกอบแต่ความดี แม้อ้อมมาเมื่อพระชนมายุมากขึ้นก็ยังทรงพระกรุณา

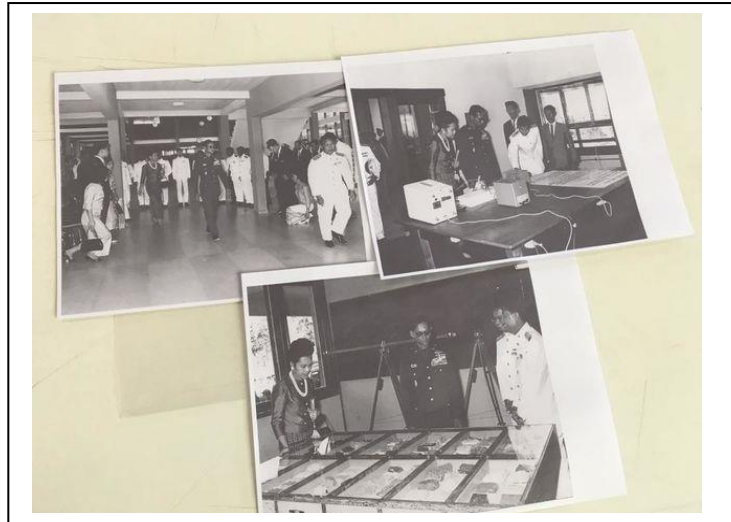


โปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เสด็จแทนพระองค์ในการตั้งกล่าวมาจวบจนปัจจุบัน พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชเมื่อครั้งเสด็จพระราชดำเนินมาทรงเปิดมหาวิทยาลัยขอนแก่น 20 ธันวาคม พุทธศักราช 2510 ความว่า

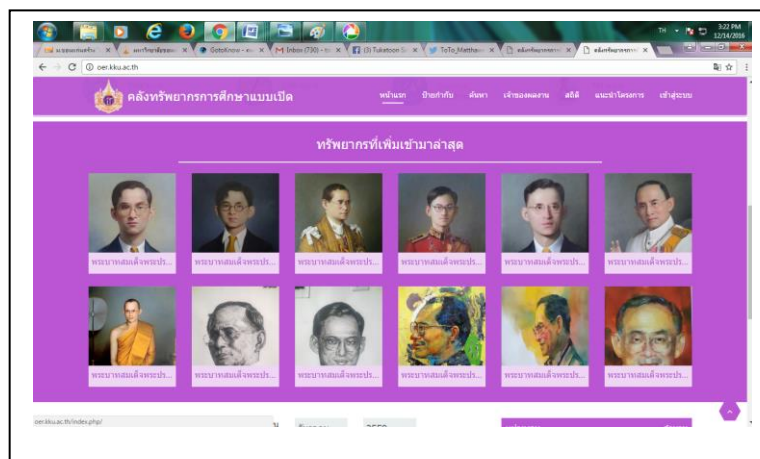
"การตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่นขึ้นอีกแห่งหนึ่งนั้น เป็นคุณอย่างยิ่ง เพราะทำให้การศึกษาชั้นสูงขยายออกไปถึงภูมิภาคที่สำคัญที่สุดส่วนหนึ่งของประเทศ ซึ่งต่อไปจะเป็นผลดีแก่การพัฒนา ยกฐานะความเป็นอยู่ของประชาชนในภูมิภาคนี้เป็นอย่างยิ่ง ความสำเร็จในการตั้งมหาวิทยาลัยขอนแก่น จึงเป็นความสำเร็จที่ทุกคนควรจะยินดี" พระราชดำรัสครั้งนั้น นำมาซึ่งปณิธานของบัณฑิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่จบการศึกษาว่าจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศในแขนงต่างๆ อย่างเต็มความสามารถ



ส่วนสำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยขอนแก่น นั้น ได้จัดนิทรรศการ “ในหลวงกับมหาวิทยาลัยขอนแก่น” เพื่อเป็นการนำเสนอพระราชกรณียกิจและพระมหากรุณาธิคุณที่พระองค์ท่านมีต่อชาวมอदिนแดง นำเสนอผ่าน แอปพลิเคชันของงานด้านพิพิธภัณฑ์และจดหมายเหตุ มหาวิทยาลัยขอนแก่น มีมุมหนังสือพิเศษ จัดแสดงหนังสือที่นิพนธ์เกี่ยวกับพระองค์ เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติ ให้ผู้สนใจได้ติดตามข้อมูลที่เกี่ยวข้อง และได้ร่วมกับคณะวิศวกรรมศาสตร์ จัดนิทรรศการเรื่อง “ได้รู้มพระบารมี” ในการรับเสด็จสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่เสด็จในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรนักศึกษาที่จบการศึกษาและเข้ารับพระราชทานปริญญาในปี 2559 ([www.library.kku.ac.th](http://www.library.kku.ac.th))

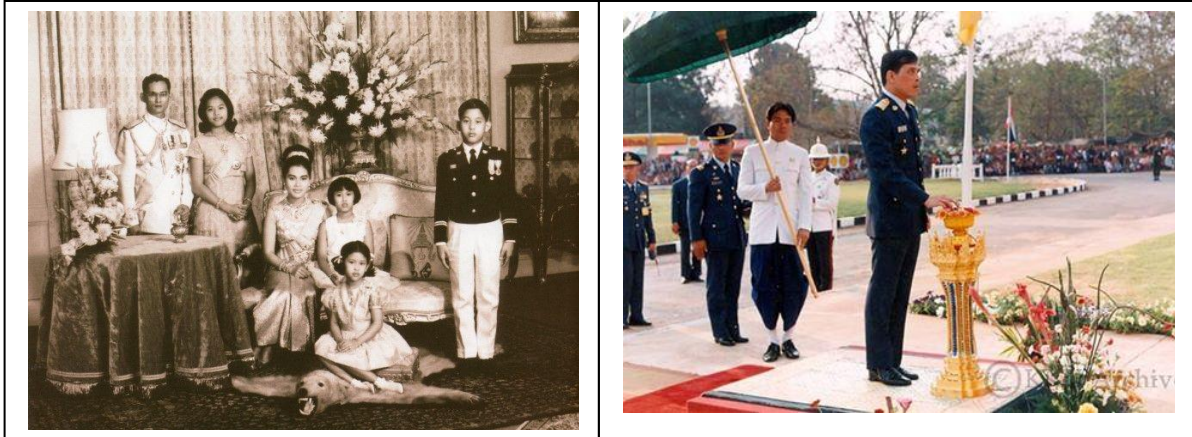


นอกจากนี้ สำนักหอสมุดยังได้ทำหน้าที่ประสานงานกับผู้ที่ต้องการเผยแพร่สื่อการเรียนรู้ที่ต้องการเผยแพร่รูปภาพ หรือสื่อต่างๆ ลงในระบบสื่อสาระออนไลน์เพื่อการเรียนรู้ทางไกล สามารถนำไปใช้งานทางการศึกษาได้โดยไม่มีลิขสิทธิ์หรือมีลิขสิทธิ์ตามเงื่อนไขที่กำหนด ([www.oer.kku.ac.th](http://www.oer.kku.ac.th)) เป็นที่ประจักษ์อย่างยิ่งว่าพระองค์ท่านเป็นศูนย์รวมดวงใจไทยทั้งชาติ มีศิลปนิพนธ์ภาพพระสาทิสลักษณ์ของรัชกาลที่ 9 และหน่วยงานต่างๆ ที่นำภาพกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อเป็นการน้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์มากกว่า 250 ภาพ และยังเป็นศูนย์กลางในการรับบริจาคสิ่งของที่ระลึก หรือสารสนเทศเกี่ยวกับพระองค์ท่านจากประชาชน หน่วยงานทั่วไป เพื่อนำมาจัดเก็บรักษา และให้บริการแก่ประชาชนทั่วไปตามหลักวิชาการ เช่นเดียวกับหลายๆ หน่วยงานที่บริการสารสนเทศได้จัดทำสารสนเทศเผยแพร่เพื่อเป็นการเทิดพระเกียรติรัชกาลที่ 9 เนื่องในเหตุการณ์ประวัติศาสตร์ครั้งนี้ อาทิ กระทรวงวัฒนธรรมได้จัดทำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เช่น ที่ผู้สนใจสามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก ตลอดจนรวบรวมเพลงพระราชานิพนธ์ ภาพยนตร์พระราชกรณียกิจ (<http://www.m-culture.go.th/th/main.php?filename=index>)



วันที่ 5 ธันวาคมของทุกปี เป็นวันเฉลิมพระชนมพรรษาของรัชกาลที่ 9 ในขณะที่ท่านยังมีพระชนม์ชีพทุกๆ ปีของวันนี้ จะเห็นภาพพสกนิกรมากมายร่วมกันไปถวายพระพร และเปล่งคำว่า ทรงพระเจริญ สำหรับปี 2559 นี้ประชาชนชาวไทยคงไม่ได้เปล่งคำว่า ทรงพระเจริญสำหรับพระองค์ท่าน เนื่องจากรัชกาลที่ 9 ได้เสด็จสวรรคตไปเมื่อวันที่ 13 ตุลาคม 2559 ประชาชนชาวไทยได้แต่น้อมสำนึกในพระมหากรุณาธิคุณเป็นล้นพ้น

หาที่สุดไม่ได้ สิ่งที่ทำได้คือการ “เดินตามรอยพ่อหลวง” ใช้ศาสตร์แห่งพระราชนำชีวิต ไม่ว่าจะเป็ยแนวคิด เกษตรทฤษฎีใหม่ แนวคิดเศรษฐกิจพอเพียง การเป็นผู้ให้ หรือความอดทนเสียสละ เป็นต้น แม้ว่าวันนี้แผ่นดิน จะสิ้นรัชกาลที่ 9 แล้ว แต่แผ่นดินไทยไม่ไร้กษัตริย์ ประเทศไทยได้มีรัชกาลที่ 10 เป็นกษัตริย์ปกครองบ้านเมือง สืบต่อไป ประชาชนชาวไทยยังคงได้เปล่งเสียง ทรงพระเจริญ ทรงพระเจริญ ทรงพระเจริญ สำหรับสมเด็จพระ มหาวชิราลงกรณ์ บดินทรเทพยวรางกูร รัชกาลที่ 10 แห่งราชวงศ์จักรี



ขอพระองค์ทรงพระเจริญยั้งยืนนาน  
ข้าพระพุทธเจ้า กองบรรณาธิการวารสารอินฟอร์เมชัน

#### Reference

- Khon Kean University Library. (2016). **KKU Archive and Museum**. Avarible 14 Oct. 2016 from <http://www.archive.kku.ac.th/web/>
- \_\_\_\_\_. (2016). **King Rama 9**. Avarible 14 Oct. 2016 from [www.oer.kku.ac.th](http://www.oer.kku.ac.th)
- Image King Rama9 Read and Study**. [n.d.]. Avarible 20 Oct. 2016 from [www.google.co.th](http://www.google.co.th)
- Wongpongkham, N. (2016). Dean of Faculty of Fine and Applied Arts Khon Kaen University.  
**Interview**. 30 Oct. 2016.